პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ფასი სამი შაური

ტარტაროზი

№ 87 კვირა, 13 თებერვალი 1927 წ. № 87

მეგობრული შარჟი

სპეციალური სამკურნალო

ამხ. ანდრო. დოლიძე (მუშათა და გლეხთა ინსპექციის კომისარი): ამ მეჭეჭს მოვაშორებ ფეხს და შემდეგ უფრო ადვილად წავა წინ...

ენციკლოპედიური სიტყვარი

აბორტი ქალური ავადმყოფობაა, ადვილი გადასასატანია—სამი-ოთხი დღის განმავლობაში ავადმყოფი ფეხზე წამოდგება; ხშირად ზოგიერთები მხოლოდ რამდენიმე საათი უწვებიან ლოგინზე ამ ავადმყოფობას. რადგან ეს სენი სასირცხვილოთ მიაჩნიათ, ამიტომ ხშირია შემთხვევა, როცა ავადმყოფი ექიმბაშებს უვარდებათ ხელში, საიდანაც უმეტესობა საიქიოსაკენ მიემგზავრება. აბორტი უწინდელ ხანებში უფრო გავრცელებული იყო ქმრიან ქალებში, რის მიზეზადაც ასახელებდენ ოჯახის ეკონომიურ გაჭირვებას. ჩვენს დროში აბორტი ყველაზე უფრო გავრცელებულია გასათხოვარ, ანუ ე. წ. „შეყვარებულ“ ქალებში, ახალგაზრდა ქალები ადვილად ავადმყოფდებიან ამ სენით; საკმარისია მათთვის ვაჟისადმი თანაგრძნობა, რომ ქალი დაავადდეს და რამდენიმე თვის შემდეგ გამოაჩნდეს ეს სენი. აბორტი ყველაზე უფრო ვრცელდება მთვარიან ღამეში, მაშასადამე: გაზაფხულ-ზაფხულის განმავლობაში. (იხ. „**სიყვარული**“).

ამ უკანასკნელ ხანებში ჩვენ ვხედავთ ერთგვარ არაჩვეულებრივობას: გაუთხოვარი ქალები არა თუ ერიდებიან ამ სენის გამომწვევ ავადმყოფობით დაავადებას (ანუ ფეხმძიმობას), არამედ, პირიქით: კიდევაც ცდილობენ. ცდილობენ იმიტომ, რომ **ალიმენტი** მიიღონ და აი სწორედ **ალიმენტის** წყალობით არის, რომ გაუთხოვარ ქალებში აბორტი კლებულობს. ამ გარემოებამ სტატისტიკა არ უნდა შეიყვანოს შეცდომაში—თითქოს გასათხოვარი ქალები ზნეობრივად თანდათანობით ფაქიზდებიან და მათში კლებულობს ე. წ. „უკანონო შვილიანობა“.

აპენდეციტი, მართალია ეს ავადმყოფობა ორივე სქესს ემართება, მაგრამ ამ უკანასკნელ ხანებში იგი როგორც „მოდა“ გავრცელებულია ქალებში (აპენდეციტი გადაძღებია იმდენად, რამდენადაც იგი მოდაა). უნდა ითქვას, რომ იგი უფრო ვრცელდება „ბანოვანთა“ ანუ „კეთილშობილ“ მანდილოსნებს შორის. ეს ალბათ იმიტომ, რომ მათმა „კარგმა“ და „ახლობელმა“ ნაცნობმეგობრებმა ისინი ინახულონ საავადმყოფოში და შოკოლადის „ბამბანერკები“ მიართვან. აი ამაში ნახულობენ აპენდეციტიანები „სიცოცხლის პოეზია“-ს. (აპენდეციტით, ანუ ბრმა წელის სატკივრებით დაავადებულია უმრავლესს შემთხვევებში „ბრმა“ ქმრების ცოლები).

ანთება ყველაზე უფრო გავრცელებულია ახალგაზრდობაში, ეს იმ დროს, როცა ქალ-ვაჟი სიყვარულს იწყებენ. სიცხე ადის ორმოცდაორ გრადუსამდე; დაქორწინების რამოდენიმე ხნის შემდეგ სიცხე თანდათან კლებულობს და ჩამოდის ნულამდი, ე. ი. განქორწინებამდის.

ხშირად ანთება ზოგიერთ დიდ თანამდებობის პირებსაც ემართებათ, თუ მათ კაბინეტში (ან კაბინეტის ახლოს) მუშაობს თანამშრომელი ქალი (თუ გინდ მემანქანე).

ისტერია ანუ ნერვების აშლა გავრცელებულია ქმარიან ქალებში, უმეტეს შემთხვევაში, როცა ქმარი ცოტა ჯამაგირს ღებულობს, ჯამაგირის მიღება იგვიანებს, ან და ჯამაგირიდან ქმარს ბევრს უჭერენ სხვადასხვა გადასახადებს. ისტერიის გავრცელებას ტფილისში ხელს უწყობს აგრეთვე ტრამვაი იმით, რომ ადგილს ვერასოდეს ვერ იშოვნი შიგ და მოქალაქეს აგვიანდება სამსახურში თუ... პაემანზე.

სიყვარული არის თითქმის ყველაზე უფრო გავრცელებული ავადმყოფობა, რომლიდანაც წარმოსდგება ყოველგვარი ავათმყოფობა. ეს სენი ყველას თანაბრად ედება და დიდ მსხვერპლსაც თხოულობს. ყველაზე უფრო იგი ვრცელდება გაზაფხულ-ზაფხულის მთვარიან ღამეებში და აგარაკებზე (იხ. აბორტი). სიყვარულით დაავადებულთ არჩენენ სპეციალურ სამკურნალოში, რომლებიც ტფილისში მოთავსებული არიან ორთაჭალაში და მეტეხში (გამსახლები). სიყვარული არის დაუძინებელი მტერი სახაზინო ფულებისა.

ციებ-ცხელება ყველაზე უფრო გავრცელებული ავადმყოფობაა ჩვენში (და ყველგან). იშვიათია ისეთი ადამიანი, რომელიც არ იყოს შეპყრობილი ამ სენით. მაგალითად, შიკრიკს ეშინია დათხოვნის,—მას აციებს და აცხელებს. მის გამგეს კი რევიზიის ეშინია და,—მასაც აციებს და აცხელებს. საერთოდ ყოველგვარი მომჭირნეობა და შტატების შემცირება, აგრეთვე რევიზია და კონტროლი იწვევს ციებ-ცხელებას.

ციებ-ცხელებით შეპყრობილია თითქმის მთელი ბურჟუაზიული ევროპა; მიუხედავათ იმისა, რომ მეორე ინტერნაციონალის სამკურნალო დიდ დახმარებას უწევს, დაავადებული მაინც ვერ ინკურნება, რის მიზეზადაც უნდა ჩაითვალოს „კომუნიზმის ბაცილები“ (იხ. ბაცილები“).

ბაცილები სხვადასხვა გვარია. ჩვენში რამდენიმე წლების განმავლობაში მენშევიკური ბაცილებით მოწამლული იყო ხალხი; ხოლო 1921 წელს კონტრ („კომუნისტურ“) ბაცილების შეშხაპუნებით განიკურნა და დღეს ჯანსაღია. „კომუნისტური ბაცილები“ გაუჩნდა კაპიტალისტურ ქვეყნებს. ისინი უმეტესად მუშების საშუალებით ვრცელდება და ეუქრება კაპიტალს.

„**ყვავილი**“ არის „სიყვარულის“ (იხილეთ **სიყვარული**) პირველი წინამორბედი ნიშანი. მინამ ადამიანი სიყვარულით დაავადმყოფდებოდეს, მას „ყვავილი“ შეეყრება სიყვარული არის ყვავილის შემდეგი განვითარება და დასასრული. ყვავილნარი არის საშო სიყვარულისა. ყვავილს უნდა ერიდოს ყველამ და მით უფრო ქალმა, რადგან ამ სენმა ადამიანის დამახინჯება იცის.

ჭლექი სოციალური ავათმყოფობად ითვლება, მაგრამ ეს შეცდომაა; ყოველს შემთხვევაში ჩვენს დროში ჭლექი არ შეიძლება ჩაითვალოს სოციალურ ავათმყოფობად, რადგან იმით შეპყრობილია მხოლოდ ძალიან მცირე პროცენტი მოსახლეობისა: ჩარჩები და, საერთოდ, ყოფილი ვაჭრები. ჭლექს მათში (ესე იგი: ვაჭრებში და ჩარჩებში) ავრცელებს კოოპერატივი, რომლის არსებობა მათ გულს უკლავს, რაც იწვევს ჭლექის დაბუდებას ორგანიზმში. უკანასკნელი სტატისტიკური ცნობები გვეუბნებიან, რომ:

— ის ვაჭრები, რომლების სავაჭროების წინ თუ მახლობლად წამოჭიმულია კოოპერატივი, ყველანი ჭლექით არიან დაავადებულნი. (იხ. სურათი მე-11-ე გვერდზე).

წითელა უმეტესად პოლიტიკურ ბავშთა ავათმყოფობაა, რომელიც ჩვენში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ ბევრს ემართება. იგი ადვილად გადადის ერთიდან მეორეზე; საკმარისია სამსახურის შოვნა და მოზრდილი თანამდებობის მიღება, რომ ადამიანი თვითონ ცდილობს წითელა დაემართოს მას.

მაგრამ კომპარტიის მიერ გამოგონებული წამალი (სახელწოდება მისი: გაწმენდა. „ჩისტკა“) საჩქაროდ ჰკურნავს „ავადმყოფ ადამიანს“ წითელასაგან და ნიღაბს ხდის. (ნიღაბი ხომ აუცილებელი საჭიროებაა იმათთვის, ვინაც „წითელა“-თია ავად). დღეს ამ სენით დაავადე-

ბულთ მალე ,,ანთავისუფლებენ“ სენისაგან; ასე რომ ეს ავათმყოფობა სახელმწიფოსათვის სრულიად არ არის საშიშარი, მიუხედავად იმისა, რომ ბევრნი თვითონ ცდილობენ „წითელა“-ს მიღებას.

ხურდო (ანუ ინფლუენცია) ევროპიული და, საერთოდ, ბურჟუაზიულ ქვეყნების ავადმყოფობაა; იმითი აგრეთვე შეპყრობილნი არიან ემიგრანტები, რომლებიც ცხვირის დაცემინებაზე საბჭოთა ხელისუფლების შესახებ ლაპარაკის დროს ერთმანეთს მხარზე ხელს დაჰკრავენ და ასე ანუგეშებენ:

— იმის (ე. ი. საბჭოთა ხელისუფლების) აქა მოსვლამდი, არაფერი გეტკინა.

ამავე დროს საბჭოთა გლეხიც, თუ კი ოდესმე დაცინვით მოიგონებს ემიგრანტებს და ცხვირს დააცემინებს, ასე ეუბნება მას მეორე გლეხი ხუმრობით:

— იმათ (ე. ი. ემიგრანტების) აქ მოსვლამდი არაფერი გეტკინა.

(ეს ზოგიერთი სიტყვები ჩემს მიერ ამოღებულია ტარტაროზის ენციკლოპედიურ სიტყვარიდან, რომლის ნაწილი ავტორის მიერ დამუშავებულია ჯერ-ჯერობით შავად).

ისელი.

„იუმორისტული ჟურნალი უებარი წამალია ყოველგვარ ავადმყოფობისათვის“.

ექიმი სიუორდ

ვისაც ჯანმრთელობა გინდათ, იკითხეთ სისტემატიურად ჟურ. „ტარტაროზი“.

ეს კაცი მინამ „ტარტაროზი“-ს მკითხველი გახდებოდა, ისე გამხდარი იყო, რომ ,,ტარტაროზი“-ს ერთს სვეტსაც ვერ ავსებდა.

ხოლო როცა ,,ტარტაროზი“-ს კითხვა დაიწყო, ისე გასუქდა და გაჯანსაღდა, რომ ,,ტარტაროზი“-ს ერთს სვეტშიაც ვერ ეტევა.

საფრანგეთში ერთ-ერთმა მეცნიერმა საცდელად ძაღლს თავიდან ამოართვა ტვინი, რის შემდეგ უტვინო ძაღლმა წელიწად ნახევარი იცოცხლა.

— რა გასაკვირია, შე კაცო, ჩვენი გამგე ორმოცი წლის არის და ორმოცს კიდევ გასძლებს ისე, რომ უტვინობა ხელს არ შეუშლის.

პირველი პრაქტიკა

— შვილი მყავს, მარა რა შვილი! ღმერთმა უშველოს მას, რომ ამაოდ არ ჩაგვირონია ამდენი შრომა... მთელი სოფლის თვალია, გვასახელა, ჩემო ივლიტე, გვასახელა. ერთი წელიწადი კიდევ და დოხტური შვილი გვეყოლება; აბა ვის ყავს ჩვენისთანა შვილი დამსახელე!!..

— კვიცი გვარზე ხტისო, ხომ გაგიგონია, ჩემო ყაისარ; კარგ დედმამას კარგი შვილი ეყოლება, რა თქმა უნდა!

ასეთი საუბარი ჰქონდათ ყაისარ ყბაყურაშვილს და მის ცოლს ივლიტეს ყოველთვის, როცა მათი შვილის იაკინთეს წერილს მიიღებდენ.

ყაისარს რომ შეხვდებოდით, გამარჯვებას ვერ მოასწრებდით მისი შვილის ამბის დაწყებამდე. თოხის სათხოვრადაც რომ მისულიყავი, ამასაც კი თავის შვილის ქებას დაუკავშირებდა. იტყოდა: „თოხი მგონი აღარ დამჭირდეს, ჩემო მეზობელო. ისეთი შვილი მეზრდება, მას უშველოს ღმერთმა, რომ მე კი არა, აწე მთელ სოფელს არაფერი უჭირს. დოხტურობას ცოტა უკლია, ერთი გაათავოს და მაგი თოხი შენი საჩუქარი იყოს... გუშინ მივიღე წერილი და მართალი გითხრა,—ისე ჩაუბარებია ანტანომია, რომ პაფისორები სულ პიჯვარს იწერენ და კითხულობდენ ვისი შვილიაო. თუ მომასწრო ღმერთმა მაგის დოხტურობა, მერე ყაისარს კითხე კეთილი ცხოვრება: სულ კატლეტებს გარდა არაფერი ჭამოს, შენ არ მომკივდე“.

საახალწლო არდადეგებზე იაკინთემ გააბედნიერა ჯერ თავისი მშობლები და მერე მთელი სოფელი მისი ჩასვლით.

დიდი ზეიმიც იყო ყაისარისას. სადღეგრძელოები იწყებოდა და თავდებოდა იაკინთეთი. „სოფლის განმანათლებელი“, „სოფლის გამკურნავი“, „სოფლის თვალი“, „განათლებული და ნასწავლი“ კაცი „სასახელო“, „საამაყო“, „რომელიცა რომა“ და სხვა.—ასეთი სიტყვების კორიანტელი იდგა ყაისარის ოჯახში ახალი წლიდან დაწყებული ნათლისღებამდე.

ზეიმი კიდევ არ გათავდებოდა, რომ უეცრად „დოხტურ“ იაკინთეს ბებიას ბევრი ჭამისაგან მუცელი არ აშლოდა და სასიკვდილოდ არ გამზადებულიყო.

— აბა, შვილო იაკინთე, რაღა მიჭირს, რომ სახლში მყავხარ. ამ დღისათვის მინდებხარ, შვილო, ახლა უნდა გამოიჩინო შენი ნასტავლობა. მიმართა შვილს ყაისარმა.

იაკინთემ ჯერ უარი სთქვა მკურნალობაზე იმ მოტივით, რომ თეთრი ხალათი თან არ წამოუღია, მაგრამ ივლიტემ მაშინვე ორი ზეწარი დასჭრა და სახელდახელოდ თავის შვილს ხალათი მოუმზადა.

რა ჯანი იყო. იაკინთე შეუდგა თავის პრაქტიკას. მთელი საათი ატრიალა ბებია: „აბა ისუნთქე“, „აბა დაახველე“, „პირი დააღე“, „გადაბრუნდი-გადმობრუნდი“—ასე აწვალებდა იაკინთე ბებიას. შემდეგ მიუჯდა მაგიდას და მეცნიერის გამომეტყველებით ღაღადყო: „ფაღარათი გავს“.

— აბა შვილო შენ იცი წამლები, აფთიაქი ქე გვაქვს ახლო, რასაც გამოსწერ, ეხლავე მოვიტან—გაუბედა დოხტურს მამამ.

რა გამოსწეროს იაკინთემ, რომ არც ერთი წამლის სახელი არ იცის, სად გაიგოს, ვის კითხოს. გაუგონია „კლიზმა“, მაგრამ რა იცის რა არის და როდის არის საჭირო. რამე ხომ უნდა გამოსწეროს, სხვა გზა არ არის.

— „კლიზმა“ უნდა დავალევიოთ —სთქვა იაკინთემ და დასწერა რეცეპტი: „კლიზმა სამჯერ დღეში“.

ყაისარი გაოცებული დარჩა აფთიაქში ოყნა რომ გაუხვიეს და ხელში მისცეს. ფიქრობდა და ვერ მიმხვდარიყო რაში იყო საქმე:

„ — ალბად ვერ გაიგეს რეცეპტი, თორემ ფაღარათს ოყნა რათ უნდა, ან იქნებ ახალი გამოგონებაა —არაფერი სთქვა ყაისარმა და უსიტყვოთ წამოიღო ოყნა.

როცა „დოხტურმა“ დაინახა, რომ მამამისმა ოყნა მოიტანა, მკვდრის ფერი დაედო, მაგრამ არ დაიბნა.

— რა ხალხში ვართ, რა უვიც ხალხში! ეს რა გამოუგზავნიათ, მე მაგათ უჩვენებ—დაემუქრა იაკინთე და გაეშურა აფთიაქისაკენ. იქ ნაცნობი ფარმაცევტი გამოიხმო, გააცნო დაახლოებით ბებიას მდგომარეობა და სთხოვა შინაურულად რამოდენიმე თავი სხვადასხვა წამალი, გამოართვა და დაბრუნდა სახლში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

— თუ თვითონ თავში არ ჩაუდევი, უბრალო წამალს ვერ დაამზადებენ, დასათხოვნი არიან სულ ყველანი—ცხარობდა იაკინთე და ალაგებდა მაგიდაზე წამლებს.

— ოჰ შვილო, შენ გენაცვალოს ბებიაშენი, რა ღმერთმა გადმოგვიგდო შენი თავი ამ გაჭივრების დროს,— ლოცავდა შვილს ყაისარი

ბებია სულ უფრო და უფრო ცუდად ხდებოდა, თვალების გახელვა უჭირდა, კრიჭა შეკროდა.

— ეხლა ეს წამალი დავალევინოთ, —სთქვა იაკინთემ და ხელში აიღო კოლოფი, რომელზედაც წარწერილი იყო: „ცივ წყალში გააჩერეთ და შემდეგ დაალევინეთ“.

— ეს წამალი მაშინ არის საჭირო —განმარტა იაკინთემ—როცა ავადმყოფს დიდი სისუსტე და სიცხე აქვს. წყალში ჯერ სიცხეს დააქრობს და მერე ავადმყოფს ძოაცოცხლებს, სისუსტე გაუვლის. ამიტომ მამა-ჩემო მოიტანე რაიმე დიდი ვარცლი გექნება, ავავსოთ წყალით და შიგ ჩავაწვინოთ ბებია. აბა ჩქარა!

— შვილო, ჩემი სწავლება რათ გინდა მარა, რომ გაცივდეს სიცხიანი ავადმყოფი, რაღა ვქნათ მერე!

— მამაჩემო, რა გამოვიდა თუ ექიმს არ დაუჯერებ... რომ გეუბნები ისე უნდა მოიქცე, შენ თუ ახლა დამიწყე ჭკუის სწავლება, ეხლავე ხალათს გავიხდი. შენ რა გესმის, ეს ახალი მეთოდია. საფრანგეთში ამ საშუალებით მკვდრებს აცოცხლებენ.

ყაისარმა თვალის დახამხამებაში გააჩინა ვეებერთელა ვარცლი, აავსო წყლით და დაალაგა ავადმყოფის ლოგინთან. გახადეს ავადმყოფს, გადმოიღეს ლოგინიდან და როცა წყალში ჩააცურეს, ბებიამ ერთი ამოიოხრა, თვალები გაახილა და ფეხები გამართა.

— ხომ ხედავთ, როგორ იმოქმედა, ეხლაც არ დამიჯერებთ. ბებია უკვე მორჩენილია. ეხლა ამ წამალს რომ გადა კრავს, სულ თავისით წამოხტება ზეზე. აბა მამაჩემო პირი გაუღე და მე წამალს ჩაუსხამ.

მაგრამ ბებია ისე მისჩერებოდა ჭერს, რომ წამალი კი არა, ამ ქვეყნის აღარაფერი უნდოდა. პირდაპირი მიმართულება აერჩია საიქიოსაკენ.

სეგეირ-ბენ-შეიხ.

მეგობრული შარჟი

ამხ. კუჭაიძე (ჯანმრთელობის სახალხო კომისარი): მე გასაკეთებელი არაფერი მექნება, როცა ყველა ჩემსავით ჯანსალი იქნება.

„კონსულტაცია“

ლოთი კაცი მიიყვანეს რკ. გზის საავადმყოფოში, სადაც იგი ისევ განაგრძობდა მალულად ღვინის სმას და თრობას. ცარიელ კვარტებს კი ტახტის ქვეშ მალავდა.

ექიმებმა ვერ გაუგეს, თუ ავადმყოფი რით იყო ავად.

და დაინიშნა კონსულტაცია.

ქირურგი (ჰკიდებს ხელს მუცელზე და ამბობს):—აპენდიციტი აქვს და ესაჭიროება ოპერაცია. **„შინაგანი“ ექიმი** (ტრუპკით შინჯავს და ამბობს): —ეს არის დაავადებული „მალარიით“; საჭიროა ქინაქინით წამლობა.

ნერვიული ავადმყოფობის ექ-ნი, (რომელსაც უჭერია ფეხი და პატარა ჩაქუჩს ურტყამს, — ამბობს):—ეს ავადმყოფი არის ნერვების აშლით ავად; თითქმის სახიფათოდ შეშლილია ჭკუიდან; საჭიროა ეხლავე გაიგზავნოს საგიჟეში, თორემ მოუვლის სადაც არის და დაგვხოცავს ყველას.

ავადმყოფი: (წამოვარდება და ყვირილით) როგორ? მე ვარ გიჟი?! მე უნდა გამგზავნოთ საგიჟეში? (გამოიღებს ცარიელ კვარტებს და ესვრის ექიმებს).

პსიქიატრი: ხომ გითხარით, რომ ეხლავე მოუვლის მეთქი!? აი ეხლა ხომ დარწმუნდით რომ გიჟი ყოფილა?! (ავადმყოფს აცმევენ ხალათს და გაჰყავთ საგიჟეში). **გიჟმანუკა.**

ხერხი

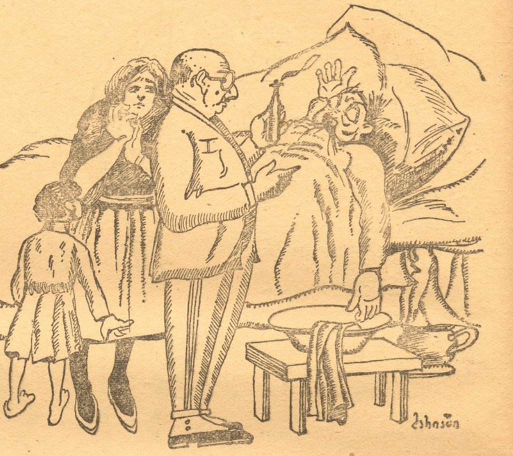

ლოთის ცოლი (ექიმს): ექიმო, უთხარი, რომ თითქოს წამალს არ ალევინებ, არამედ ღვინოს, და უარს არ გეტყვის წამლის დალევაზე.

გრიპი

დაბა ჭორიკაანთხევში, მართალია კვირეში ერთხელ მიდის მაგრად შეკონილი გაზეთები, მაგრამ პეტრე ყურმოკრულაშვილი მაინც გულდასმით გადაიკითხავს ხოლმე ერთი კვირის ახალ ამბებს.

განსაკუთრებით საზღვარგარეთ გადახვეწილთა ამბავი, მათი „საქმიანობა“ აინტერესებს პეტრეს.

„სამწუხაროდ“, კარგა ხანია ამ მხრივ სასიხარულო ალარაფერი ამოუკითხავს გაზეთების ფურცლებზე, მაგრამ პეტრე მაინც იმედს არ ჰკარგავს...

ერთხელ პეტრე ქალაქში წავიდა... როცა ქალაქიდან სოფელში დაბრუნდა, მაშინათვე მეზობლად მცხოვრებ ექიმ არდაუჯერაძესთან გაეშურა. ექიმი „კუშეტკაზე“ გათხლართულიყო და მიხეილ ჯავახიშვილის „პატარა დედაკაცს“ კითხულობდა. პეტრემ იმ დროს შეაღო კარები, როდესაც ექიმი ვნებამორევით ჩასჩერებოდა იმ ადგილს, სადაც ბაკურიანის ფიჭვნარში პატარა დედაკაცი ახლად უდასტურებს ცოლობას თავის პირველ ქმარს.

— სალამო მშვიდობის ბატონო ექიმო!

— ოჰ! ს პრიეზდომ, ს პრიეზდომ, პეტრეჯან! ხომ კარგი ამბები მოიტანე, პეტრე ქალაქიდან?!

— მშვენიერი, პირდაპირ გასაგიჟებელი ამბები, ექიმო... და აი, სწორედ ამიტომ გიახელი, რომ შენთვისაც გადმომეცა ყოველივე ის, რაც მე ტფილისში გავიგე.

აბა, აბა, დაიწყე, ჩემო პეტრე, დაიწყე!

— საქმე იმაშია, რომ ჟორდანიარამიშვილის „მთავრობას“ დახმარებია ერთი დიდებული კაცი. დასწყევლოს ეშმაკმა, იმ კაცის სახელიც თქვეს, მაგრამ... ნათქვამია: კაცს მჭადის სახელი დაავიწყდაო და მეც სწორედ ასე დამემართა.

— განაგრძე, განაგრძე პეტრე! მერე გავიგებთ!

— ჰო და, ის ზედმიწევნით ჭკვიანი და მოხერხებული ყოფილა. ისპანიაში, იტალიაში, საფრანგეთში, გერმანიაში და, საერთოდ, მთელს ევროპაში ისეთი კორიანტელი დაუყენებია, რომ მოკლულთათვის კუბოებსაც ველარ შოულობენო.

— შენ, პეტრე, გრიპზე ამბობ..

— ხო-ხო, გრიპი, გრიპი რქმევია იმ კაცს და ახლა თურმე საქართველოსკენ მოდისო, ექიმო, და აიტომაც დიდ ფიქრში არიან ჩავარდნილი ეს კომუნისტები, მაგრამ... სულ ერთია, ვერაფერს გახდებიან. გაუმარჯოს, გაუმარჯოს გრიპს, ექიმო!

— პეტრე, გრიპი კაცი არ არის,— იგი სენია, რომელიც არავის დაინდობს, თუ ეს სიტყვები მართალია, მაშინ ძალიან სიფრთხილე გვმართებს, რომ გრიპის ეპიდემია არ გავრცელდეს და ისეთი სიკვდილიანობა არ დატრიალდეს, როგორიც 1918 წელში დაგვატყდა თავს იმავე გრიპის ან, რაც იგივეა, ისპანკის წყალობით.

— მაშ, გრიპი ავადმყოფობაა?

— დიახ, დიახ, გრიპი საშიში სენია და ეს, ჩემო პეტრე, ვერაფერი სასიხარულო ამბავი მოიტანე!..

— გრიპი... გრიპი... ღამე ნებისა ექიმო... მშვიდობით...

— მშვიდობით პეტრე! ჯანმრთელად!

— ჯანმრთელად... გრიპი... გრიპი...

კოლოლი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ალთა-ბალთა

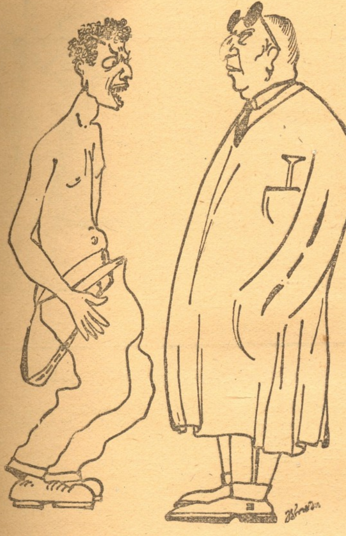

ექიმი: თქვენ ალბად ნაკლებ მოძრაობთ; ფილტვების და სუნთქვის განსავითარებლად საჭიროა ბევრი იაროთ, იმოძრაოთ...

შიკრიკი: მადლობა ღმერთს,—მე თუ სიარული და მოძრაობა მაკლია, ზღვას ქვიშა ჰკლებია, რას ამბობ, ექიმო!? მე თუ კიდევ სიარულს უმატე, ტროტუარს ყოველდღე რემონტი დასჭირდება... ფრენა ხომ არ გინდათ მასწავლოთ? თქვენ დაჯდომა და მოსვენება გამომიწერეთ და, იქნებ, მაშინ გავხდე უკეთ.

ლეგენდები

ამბავი სოფლის მკურნალის შესახებ

ეს სახლი იმით იყო განთქმული, რომ მრავალი ათეული წლების განმავლობაში ოჯახის ყოველი უფროსი წევრი ეწეოდა მკურნალობას და არჩენდა ხალხს.

სიკვდილის წინ მამა თავის უფროს ვაჟს გაუმხელდა საიდუმლოს, დაარიგებდა როგორ უნდა გაეწია მკურნალობა და რომელი წამალი რას უხდებოდა.

ამ ოჯახის ქება-დიდება შორს იყო გავარდნილი და ვინ მოსთვლის რამდენ სოფელში ახსენებდენ მის სახელს!

როცა მოხუცი მკურნალი კვდებოდა, მოიხმო თავისი ვაჟი და უთხრა:

— შვილო! შენც ხედავ, რომ ვკვდები. განუზომელია ჩემი მწუხარება, მაგრამ არა იმიტომ, რომ სიცოცხლეს ვესალმები, არამედ იმიტომ, რომ შენ სულელი ხარ და ვერ შეითვისებ ჩემი მკურნალობის სიბრძნეს. მაგრამ მე მაინც ავასრულებ წინაპრების დავალებას და გაგიმხელ საიდუმლოებას...

მამამ უამბო მრავალი რამ თავის ვაჟს, თუ რა საიდუმლოები იცოდა ადამიანის მოსარჩენად. სთქვა თუ არა, მოკვდა.

ვაჟი სულელი იყო და ვერაფერი გაუგო მამის ნაანდერძევს. დაამახსოვრდა მხოლოდ ერთი წამლის სიტყვა: „აბუსალათინი".

მამის სიკვდილის შემდეგ მან დაიწყო მკურნალობა.

თუმცა ვაჟი სულელი იყო და ეს ყველამ იცოდა, მაგრამ ყველა მაინც მასთან მიდიოდა, რადგან დარწმუნებული იყვენ, რომ მამამ მკურნალობის საიდუმლოება გაუზიარა.

ვაჟი, ისე, როგორც მამა, ყველაფერს ჰკურნალობდა, მაგრამ ყველას ერთს და იმავე წამლით ექიმობდა. ყველას ურჩევდა „აბუსალათინი" გადაეყლაპა.

ერთხელ მასთან მივიდა დედაბერი და სთხოვა მიეცა ისეთი წამალი, რომელიც დაკარგულ ძროხას აპოვნინებდა.

მკურნალმა გამოუწერა „აბუსალათინი"

ქალმა გადაყლაპა აბუსალათინის კაკლები. პატარა ხნის შემდეგ წამალმა ისე იმოქმედა, რომ ქოხში ვერაფრით გაჩერდა და იძულებული გახდა ეზოში გასულიყო.

აბუსალათინი იმდენათ ჭირვეული წამალი გამოდგა, რომ დედაბერს დაძინების საშუალება არ მისცა.

დედაბერმა, რადგან ვერც ლოგინში დაწოლა შესძლო, დაიწყო გარედ ღამეში ხეტიალი, იარა, იმდენი იარა, იმდენი ადგილი მონაცვლა, რომ ტყის პირად იპოვა ძროხა.

ეს ამბავი მეორე დღესვე მთელმა სოფელმა გაიგო.

ყველა ქება-დიდებას ასხამდა მკურნალს. რომლის წამლებს ისეთი ძალაც კი ჰქონდათ. რომ დაკარგულს ნახულობდა.

ამბავი ქალაქის მკურნალის შესახებ

ერთმა ექიმმა სახელი გაითქვა მით, რომ მაჯას გაუსინჯავდა თუ არა ადამიანს, იმავე წუთში მიხვდებოდა რითი იყო ავათ.

ერთხელ ის მივიდა ავადმყოფთან. ერთ-ერთ თანაშემწე-ექიმის თანხლებით (მას ყავდა თანაშემწეებათ მრავალი ახალგაზრდა ექიმი და ეს ასეც უნდა ყოფილიყო, ვინაიდან თუ გსურს კარგი ექიმი გამოხვიდე, კარგ მასწავლებელს უნდა მიებარო).

შევიდენ თუ არა ავადმყოფთან, სახელგანთქმულმა ექიმმა უპირველეს ყოვლისა აათვალიერ-ჩაათვალიერა ავადმყოფის ოთახი, შემდეგ ჩამოუჯდა ლოგინზე და გაუსინჯა მაჯა.

უეცრად სახე მოეღუშა და გაბრაზებით უთხრა:

— როგორ შეიძლება შენი მორჩენა, როცა არ ასრულებ ჩემ დარიგებას? მე ხომ აგიკრძალე მჟავე, შენ კი ფორთოხალი გიჭამია!

ავადმყოფს შეეშინდა ექიმის, ჯერ შეეცადა სიცრუე ეთქვა,—არ მიჭამიაო,—მაგრამ შემდეგ გამოტყდა დანაშაულში.

ექიმის თანაშემწე გაკვირვებული იყო. მასწავლებლის დიდი ნიჭის გამო და მორიდებით კითხა, თუ როგორ მიხვდა, მაჯის გასინჯვით, რომ ავადმყოფმა ფორთოხაში შეჭამა.

— მაგას რა მიხვედრა უნდოდა უპასუხა სახელგანთქმულმა ექიმმა,—ოთახში შესვლისას მე დავინახე, რომ საწოლ ქვეშ ფორთოხალის კანი იყო შეყრილი. ყველა ადვილად მიხვდება, რომ ავადმყოფს ფორთოხალი უჭამია.

თანაშემწემ ეს დაიმახსოვრა.

როცა მან დამოუკიდებლად დაიწყო ექიმობა, დაუძახეს მას ავადმყოფთან. ოთახში შესვლისას მან მიაქცია ყურადღება იმას, რომ ავადმყოფის საწოლის ქვეშ დათვის ტყავი იყო დაფენილი. მან გაუსინჯა ავადმყოფს მაჯა, მიიღო შრისხანე სახე და დაიყვირა:

შენი მორჩენა შეუძლებელია! როგრ გაბედე და ექიმის დაუკითხავად შესჭამე მთელი დათვი?

რამდენი არ არწმუნა ავადმყოფმა, რომ დათვი არ უჭამია, ექიმმა არ დაუჯერა. მაგრამ ამის შემდეგ აღარც იმ ექიმის სჯეროდათ.

ოგრეს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ტარტაროზის სილამაზის ინსტიტუტი

კუდა-ბზიკა, კუდა-გრძელა, ცხვირს რომ იწევს მაღლა-მაღლა...
ენა-გრძელა რომ სულ ლაყბობს და არ იცის რაა დაღლა...
ხუცები და ჩარჩ-ვაჭრები, მატყუარა და ცბიერი
ინსტიტუტში მიდიან, რომ შეიცვალონ მათ იერი...

და ღებულობს კაბინეტში ტარტაროზი დოხტაქარი
(ათიდან სამ საათამდი ღია არის მუდამ კარი).
ხუცებს პარსავს... ცხვირს ასწორებს და ადიდებს ყურთა-სმენას
ჩარჩს და ვაჭრებს ლიპს უჩუტავს და ამოკლებს კუდს და ენას.

„დოხტური და პარა-გადინი“

— წაგიკითხნია პრედიდუში ტარტაროზი?.. ასმა სლედუიში ნუმერი საჰექიმო იქნებაო... ვა, რა მაზალოა და! ტარტაროზსაც რომ სადუხტუროთ გახდომია საქმე!.. ალბათ კოკლუში თუ შაეყარა, ცოტა ნეენი რამეა, ნუგბარია—ამ ჰავის პერემენებს ვერ აიტანდა!.. ან იქნება სტომაქში ზადი გაუჩნდა, ჩიხოტკაში ჩავარდა, ჰამაც ქელტუკის კატარი მოუვიდა, რომ შიმშილისგნით კაპიწი შაეკრას, ლასლასი დაემართოს და პუპუზ, ხირურგიჩესკა აპელაცია უყონ!

მაშინ კი ნეპრემენი საქმეა, მაგის ჰაჯალი მოვა, მაგის წინწალი დაივსება და ჩემი ჰამქრის თელეთობაც მაშინ გათენდება ჰაა!..

მაშ როგორ ეგონა მაგ ბემურაზსა, ამტოლ ცოდოსა და ჩვენ ჰაბიდებს მაინელებდა? მოგვისია ეს ჰაკარაკი ფარსადანი და სულ მახსარათ და მიშკინათ გაგვაკეთა! არა რომ არ შარჩებოდა! ამობენ თუო, ეს ფარსადახიც დოხტურების ხელში ჩავარდაო, ფეხში ბაცილამ უკბინა და დიდი ასლაჟენია მოუვიდაო, სლოვომ ნახევრათ უნდა მოაჭრანო რაღა ფეხი, აპელაცია უნდა გაუკეთონო... აი ერთი მაგათი ტაბლა მაჭამა და მერე სუფსარქისისთვის კურატი შამიწირია—ასტვაც ტერ-ასტვაც, ვენაცვალე იმის ჰუნარებსა!..

რაო? მედიცინსკი ნაუკა და დოხტურები უნდა გწამდესო, ასე უდიერათ არ უნდა ახსენოო? გიჟეს? კარაბადინი და მკითხავი აქ იყოს, მოლები და ჰექიმბაშები უსაქმობისგნით ბირჟა-ტროტუარში ეწერონ და მე დოხტურები ვიწამო? ახარ მაგათგნით რომელი ნავნები გახსოვს?..

მებნებიან, თუო ჰექიმები ავანტყოფობას არჩენენო!.. თითილბაზობაა, ეს ყველაფერი ამ კუდ-ვარდა ნასწავლების გამოგონილი რამეა, ასმა უჩონი ვართო და ძველი პარიატკა აღარა გვწამსო, როცა რამე აგტკივდება, ჰექიმთან წადითო!

ამ ჰექიმებსაც ეგ უნდათ, დოირანი აქეთ რაღა: თავი რომ აგტკივდეს—ფეხზე პინას გადებენ, ფეხი აგტკივდეს ოყნას გიკეთებენ, ტრუბკას მოგადებენ, ჯანდაგ ოკნებში გიტყაპუნებენ და გებნებიან: კარგი ჭამე, კარგი სვი, თავს მოუარე, ვიბრიონი არ ჩაყლაპო, საზამთრო შაწვი და ისე ჭამე, წვანილი მოხრაკე, ყინული მოხარშე—ერთის სიტყვით, თუ კარგად იქნები, ავათ აღარ გახდებიო! ვა, დიდი კოდელნინუა უნდა რაღა ამის გამოცნობასა!.. დოხტურობა ის იქნება თუ სადაც თავისი ისემე დაგადოს, წამალი რაღა—იქვე მამენტალნათ მოგარჩინოს! აი ეს სხვა თაბაუთი იქნება.

შორს რათ მისდიხართ?—მე მკითხე, საკუთარი ოპიტი გებნები, რაც მე ამ დოხტურებისგნით ჰოიები მახსოვს დიდ დავთარში არ ჩავა:

— ამ ათი წლის წინათ ფეფელო ავად გახდა, არც შალოცვამ, არც შანამ არ არგო, ამიტყდა თუო ჰექიმთან წამიყვანეო. წავიყვანე. ნიკალაის დრო იყო, ფული მქონდა, სასტაიანია მქონდა, დაჩებზე დავდიოთ, ვცხოვრობდი რაღა.

ჰექიმმა გაშინჯა, რეცეფი დასწერა და თქო თუო:

— ამას დაჩა უნდაო! ჩქარა წაიყვანეო. ეს წამალი სწორეთ ისე იხმარეთ, როგორც ზედ სპოსობ უპოტრებლენია სწერიაო, ეს უპატრებლენია ჭამის შემდეგ უნდა ჰქნათო.

წყნეთში სობსტვენი დაჩა გვქონდა. ფეფელომ ჰაკარაკათ აიხირა თუო ამაღამვე წავიდეთო მამენტალნათ ვეშჩები ჩავაწყვეთ და ყვინტლიან გველის ჩეთვერიკით წაველით. ჰამაც წამალი აფთიაქიდან იქ წავიღეთ.

მეორე დღეს, როცა კარგათ ვიზაკუსკეთ, ფეფელომ ამოიღო წამლის პუზურკა და წაიკითხა. გაეშინდა და მებნება თუო:

— გეოჯან, ეს რა სტრანი სპოსობია, რამტოლი წვალება სდომნებიაო.

ვიღეფ რეცეფს, ვკითხულობ უდივლენია მამლის! ზედა სწერია: „სპოსობ უპატრებლენია.“ **„ტყეში სამჯერ, მაგრა დაანჯღრიეთ, ისე რომ აქაფდეს, და მერე დაალევინეთ“.** რუსულათ კი აწერია: **„პოსლე პიშჩი“-ო.**

ერთმანეთს შავხედეთ და მხრები ავიჩეჩეთ. ბოლოს მებნება:

— რა უყოთ გეოჯან, ნაუკაა, იმათ იფრო კარგათ იციან, ზნაჩიტ ასეა საჭირო. თუ მორჩენა მინდა სტროგათ უნდა შავასრულოო. ეხლა ხომ გვიჭამია და, როგორც ნათქომია—წავიდეთ ტყეში და იქ დავლევო.

— მერე მარტო როგორ უნდა დაგანჯღრიო ფეფელ, მაგოტოლა ფამფაში დედაკაცი როგორ დაგძრა, აქ ხომ სწერია რომაო ისე მაგრა დაანჯღრიეთ რომ აქაფდესო?

ვიფიქრეთ და რეშნია ვქენით ამ საქმეში მოვიშველიოთ დალალ იაგორა, ჩვენი ნათელ-მირონია და მოსარიდი არაფერიაო. იაგორასაც დაუძახეთ და ტყეში წაველით. ტყეში ავწიეთ ეს ფეფლა და ვაჰანჭყალებთ, გეგონება კოლოტსა რეცხამენო!.. როცა ეს დედაკაცი კარგათ შავღლივებეთ. პირში პენა მოუვიდა. მაშინ კი დავალევინეთ. მერე ვებნები:

— ფეფელჯან, აქ რუსულათ სწერია: „პოსლე პიშჩიო“. ეხლა შენ უნდა იწივწივო, ეს ალბათ ლიოხკების გასაწმენდათ არის - მეთქი.

ამ დედაკაცმაც კანარეიკასავით დაიწყო წრიპინი და გალობა...

ერთ კვირას ასე ვშვრებოდით. გვეგონა, რომ მორჩებოდა, ის კი კურაპატკინივით უკან-უკან წავიდა, ბოლოს თქო თუ: მე მაგ წამალს აღარ დავლევ, დანჯღრევისგნით მთელი ნუტრენოსტი მტკივაო. აქ ერთი სოფლელი ჰექიმბაში მკითხავი დედეკაცია და იმან იფრო მომარჩენსო. დაუჯერე. დაუძახეთ ამ დედაკაცს და შაულოცა, წამლებზე ატკაზი გვაქნევინა, საწირავი შამაავლო და თელეთისთვის კურატი მაყიდინა... ის იყო და ის! ფეფელა ნელ-ნელა მორჩა და ერთ თვეში ისევგასაღდა... მაშინ კი ჰექიმმა დავერია დაკარგა ჩემ თვალში.. როცა წყნეთიდან ჩამოვედით იმ ჰექიმთან წაველი და დიდი ყალ-მაყალი გაუკეთე:

— მეთქი ეს არის შენი წამლობა? დედაკაცი ამტოლი გვანჯღრევინე, ჩიტის გალობა ასწავლე და მაგით უნდა მოგერჩინა, ეს რანაირი რეცეფი დაგიწერია შე ბემურაზო მეთქი?!.

— თუო წამალს როგორ ასმევდითო?

— ისე, როგორც სპოსობ უპატრებლენიაში ჩამიწერე მეთქი:—ცისმარე დღეს სამჯერ ტყეში მიმყავდა, მაგრად ვანჯღრევდით და ბოლოს წამალს ვასმევდით მეთქი, ჰამაც ბოლოს კანარეიკასავით პისკლოვი ზვუკებს უშვებდა მეთქი.... გაბრაზდა, დამიწყო ჩხუბი და საყვედური:

— შე ლიპიანო, დედაკაცი კი არ უნდა დაგენჯღრია, თითონ წამლის პუზურკა უნდა დაგენჯღრია, „პიშჩი“, წრიპინი კი არ არის, ჭამააო. ეს “ტყეში” რომ სწერია—პრავიზორის აშიპკააო, უნდა იყოს: „დღეში“ და არა ტყეშიო. ზნაჩიტ, წამალი დღეში სამჯერ, ჭამის შემდეგ უნდა გაგენჯღრიჯ და ისე დაგელევინებინაო. თანაც მიყვირის: ასეთი რეგვენი საიდან გაჩნდი, კუპეწი კაცი ხარო!..

ჰიმანუმეს? იშკილი მიყო რაღა, თავისი ბრალი ისევ მე დამდო და გამამტყუნა.

იმას აქეთ. მე დოხტურთან აღარ შავსულვარ.—როცა რამე ავანტყოფობა გაჩნდებოდა ჩვენ სახლში, მამენტალნათ მკითხავი მამყავდა.

მაგრამ ამ ბემურაზ ფეფელას რამეს შაასმენ? ამას წინათ რადაც დოზანა შეეყარა, მოდნი ბალეზნა ყოფილა, გრიპს რომ ეტყვიან... აიხირა თუო. ეს მოდნი რამეა, ამის წამლობა მკითხავმა რა იცისო, დოხტურთან უნდა წამიყვანოო.

— ვებნები დედაკაცო. წყნეთის ამბავი აღარ გახსომს, დოხტურთან რა გინდა მეთქი?.. ბან ჩუნის? არ დამიჯერა და ჩვენი უბნის ჰექიმთან წამიყვანა. ეს ჰექიმი ერთი ჰაკარაკი ვინმე გამოდგა,—სტრახოვი კასის დოხტური ყოფილა და ამ დასტრახულებს სულ ნაიზუსტნათ უწერს წამლებსა, არც შინჯამს, არც დალაპარაკების ნებას აძლევს. თუ ვინმემ რამე უთხრა, ის, დაუყვირებს, გეგონება უჩასკოვი პრისტავიაო!..

ჩვენც ასე მოგვექცა: შაველით თუ არა, დაგვილრიალა: გავარი სკარეი შტო ბალიტო! პასუხი არც კი აღროვა ფეფელას და ებნება ენა გამოყავითო. დააწ[illegible], გადააბრუნ-გადმოაბრუნა, დაუტყაპუნა და მერე დაიწყო რეცეფის წერა—აი, ეს ნარუჟნი წამალია, წაისვი და მორჩებიო. ვებნები:

—უსტა ჰექიმჯან, ამ დედაკას ნუტრენი ბოლეზნა აქვს, ნარუჟნი წამალი რას უშველის, ერთი ჯიგრიანი ასმოტრი უყავი მეთქი!..

— შტო ბალტაიშ სტარი ხრიჩ, ჰექიმობას მასწავლიო? ეს ნარუჟნი წამალია, ჰამა ისეთი იადავიტი აქვს, რომ, როცა გარედან დაადებ, შიგნითაც ვლიანიას უზამსო!.. ბოლოს მებნება თუო შენი ჩლენსკი ნუმერი მაჩვენეო.

— რა გაჩვენო?

— სტრახავოი კნიშკის ნუმერი, რომ რეცეფში ატმეტკა გიყოვო.

— ექიმჯან, სასტრახო ვინ შამარჩინა, ერთი ხელი მქონდა რასეისკი სტრახოვო ობშესტვაში დასტრახული, ჰამა ის ისპალკომმა ჩამამართვა და სტრახის ნუმერიც იმასა აქვს მეთქი.

— მე ლიჩნი სტრახკნიშკას მებნებიო..

— ჩვენ სტრახში არ გახლავართ, ჩასტნები ვართ მეთქი.

ვა, ისე გაუხარდა, ისე მოლბა, ვეელივი გახდა, ბარხატნათ დაგვიწყო ლაპარაკი, ვნიმატელნათ გაშინჯა და სულ სხვანაირი წამალიც გამოუწერა. როცა ვიზიტნი ფული სტოლზე დაუდე, წამოხტა. ხელი მაგრა ჩამოგვართვა, კარებამდის გამომაცილა, და გვებნება:—პაჟალუსტა, კიდევ მობრძანდით ხოლმეო, თანაც მებხება თუო, უკაცრაოთ, მე დასტრახულები მეგონეთ და სტროგათ იმიტო გელაპარაკეთო!..

წამოველით, იმის წამალმა მაინც არ გასჭრა, ფეფელო ეხლაც კრაოტში წევს და კრუსუნებს, წამალს კი აღარა სომს თუო. ჰექიმებში ყისმათი არა მქონიაო...

აი შენი მედიცინსკი ნაუკა, შენი დოხტური და წამალი! მაშ ამას იქით კარაბადინს უფრო მეტი პატივი არ მივცე?

ერთი ვნახოთ ამ ტარტაროზს რა ჰოინებს დამართამს მე კი შორიდან მაგის სეირს უყურეფ.

ფარსადან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ერთ მშვენიერ ოცნების დასასრული

ექიმმა დიდის კრძალვით და მოწიწებით მიაცილა პაციენტი ქალი კარებამდის.

— საერთოდ, უნდა გახსოვდეთ, ანუგეშებდა იგი ქალს, რომ ავადმყოფობაზე ფიქრი კიდევ უფრო აუარესებს ავადმყოფის მდგომარეობას.

— ოხ... რომ იცოდეთ, ექიმო., ხანდისხან მთელი დღე ისე გაივლის, რომ სადილის შემდეგაც ვერ მომიხერხებია ძილი... სულ ფიქრი... ფიქრი...: ოხ, ოხ.... რომ იცოდეთ:: რომ იცოდეთ,,,,,,,

— ნუ მიაქცევთ ყურადღებას.. ყველაფერი წარმავალია, მით უმეტეს თავის ტკივილი. იხმარეთ ეს წამალი, მე რომ გამოგიწერეთ, დაიცავით დიეტა: რაც შეიძლება მეტი კარაქი, კვერცხი, ქათამი, რძე, თაფლი და ღიმერწმუნეთ, თუ დღეს ხუთ ფუთზე ცოტა მეტს იწონით, ერთ თვეში ექვს ფუთს აღარაფერი დააკლდება. ენდეთ ჩემს გამოცდილებას და სტაჟს...

პაციენტი-ქალი ძლივს გაეტია კარებში.

ექიმი თავის მაგიდას დაუბრუნდა.

— მე ოთხ ფუთს ვიწონი, ჩემი პაციენტი ხუთ ფუთზე მეტია და სისხლნაკლულობას უჩივის... საინტერესოა, რომელი სპეციროებს ჩვენ შორის წამლობას.. ეხ, ერთი ხეირიანი ავადმყოფი მაინც მოვიდოდეს, რომ ღირდეს მისთვის დროის დაკარგვა.

ექიმმა ჩახედა უჯრაში „ნავაჭრს“ და ზარი დააწკარუნა.

— შეიძლება?.. მოისმა ცოტა ხნის შემდეგ კარებიდან ისეთი მიკნავებული და დასუსტებული ხმა, რომ ექიმს სიხარულისაგან გულმა ცემა დაუწყო.

მისკენ ძლივს მოადგამდა ფეხებს ყაბალახ აკრული და გაცვეთილ პალტოში გამოკრული არსება, რომელიც, როგორც სჩანდა, ისე დაესუსტებია ავადმყოფობას, რომ ეს-ეს არის წაიქცევა და ველარ ადგებაო.

ექიმს ნაპერწკლებმა გაურბინეს თვალებში

— მადლობა ღმერთს, ერთი ნამდვილი ავადმყოფი მაინც მოვიდა... მობრძანდით... დაბრძანდით!..

ავადმყოფი უსიტყვოდ ჩამოჯდა სკამზე.

— რას უჩივით?.. შეეკითხა ჩვეულებრივად ექიმი.

ავადმყოფი თითქოს ვერ ბედავდა ლაპარაკს და მორცხვად იხედებოდა იქით-აქეთ.

ექიმი თითქოს მიხდა და მისი გული სიბრალულით აივსო.

— მე მესმის თქვენი მდგომარეობა, ნუ წუხდებით. გაჭირვებულს მე მუდამ ვეხმარებოდი და დავეხმარები კიდეც.... სთქვით, სთქვით, ნუ მორცხვობთ.. სამარცხვინო ავადმყოფობა არ არსებობს.. მაშ, რაშია საქმე?..

— ფეხმძიმედ ვარ... წაიჩურჩულა ავადმყოფმა.

— როგორ?.. ახ. უკაცრავად... მაპატიეთ. მე თქვენ მამაკაცი მეგონეთ.

— ადვილი შესაძლებელია..: სასოწარკვეთილებით სავსე, მაგრამ მშვიდი ხმით წარმოთქვა პაციენტმა.. მეც არ ვიცი ვინ ვარ.. მომეჩრა თავი საქვეყნოდ ყოვლად უდანაშაულო ადამიანს. რა უთხრა ცოლშვილს, რა თვალით შევხედო ნაცნობ-ნათესავებს.. მიშველეთ რამე. იქნებ გგონიათ, ვხუმრობ. ან შეშლილი ვარ. არა. გამსინჯეთ და დარწმუნდებით. განა არ ყოფილა შემთხვევა, რომ მამაკაცი გადედა კაცებულიყვნენ... ნუ თუ თქვენ არ გახსოვთ ფოთის შემთხვევა... ექიმო, მითხარით. მირჩიეთ, რა ვქნა, მიშველეთ რამე!..

ავადმყოფი. შეწუხებული იჯდა სკამზე და თვალებიდან ორი კურცხალი ცრემლი ალმასის კაკლებივით მოგორავდნენ მის სახეზე.

ექიმი ძლივს ფარავდა სიხარულს.

ოცნებაში იგი ნათლად ხედავდა, თუ რა წარმტაცი ასპარეზი იშლებოდა მის წინ.

ასეთი ავადმყოფი ას წელში და ას მილიონში იქნება ერთი ალმოჩნდეს. იგი შეისწავლის მას, გამოიკვლევს მიზეზებს, იქნებ ბავშვიც აყოლიოს (ცოცხალი ბავშვი და ვის? მამაკაცს). მისი (ექიმის სახელი გაუხედნავ რაშივით გაიჭრება მთელ ქვეყანაზე და მოწიწებით სახსენებელი გახდება ყველა სინდისიერ მეცნიერისათვის. მას მიიწვევენ კონკრესზე, იგი მიიღებს ჯილდოებს, იკითხავს ლექციებს საუკეთესო უნივერსიტეტში. მიიღებს მონაწილეობას სამეცნიერო დისპუტებში და, რა თქმა უნდა, ყოველთვის გამარჯვებული გამოვა და... მაშინ ვერავინ მისცემს მას წინადადებას ხევსურეთში ან ლეჩხუმში წადიო ექიმად, და ჯანსახკომს ნუ აწუხებს, დღე-და-ღამ თხოვნებითო... მაშინ ვინ გაბედავს ამას! პირიქით, შეეხვეწებიან კიდევაც ტფილისში დარჩენას... იგი უარზე იქნება, მაგრამ თუ დარჩა, სერგო ქვესკნელში ჩააძვრენს მოქიშპე ექიმებს..

ავადმყოფს, როგორც სჩანდა, უკვე გული ულონდებოდა, და რომ ექიმს არ მიესწრო დროზე, შეიძლება სკამი დანაც გადმოვარდნილიყო.

ავადმყოფი ბავშვივით მიეკრა ექიმს და მაგრად მოხვია წელზე ხელები.

— არ მოკვდეს, ეს ოჯახქორი, გაუელვა ექიმს საშინელმა აზრმა.

გრაფინში წვეთი წყალი არ იყო, სასუნ წამლებს ეშმაკი ვერ ნახავდა განჯინაში, ისე იყო აღეული ყველაფერი.

ექიმს ბევრი აღარ უფიქრია და სამზარეულოსაკენ გავარდა.

თუმცა ნახევარ ჭიქა წყლისთვის ძვირფასი ფაიფურის ჩაინიკი მაგიდას მიახეთქა და ორად აქცია, მაგრამ მას უკვე აღარაფერი ენანებოდა მომავალ დიდებისათვის.

როგორც მეორე დღეს, ჯანსახკომში თვით ექიმს ნაამბობიდან გამოირკვა, დაბრუნებისას პაციენტი ექიმს კაბინეტში აღარ დახვედრია. იგი უგზო-უკვლოდ გამქრალიყო. მასთან ერთად გამქრალიყვენ მთელი დღის „ნავაჭრი“, ქუდი, ძლივს-ძლიობით ნაყიდი პალტო და საექიმო იარაღები.

როდესაც რამოდენიმე ხნის შემდეგ საათისაკენ წაელო ხელი დროის გასაგებად, ისიც გამორკვეულიყო, რომ მშვენიერი ოქროს საათსაც იქით ენახა გზა, საითაც პალტოს და ხელსაწყოებს.

ასე უაზროდ და არასასიამოვნოდ დამთავრდა ერთი მშვენიერი და წარმტაცი ოცნება. **სინემატო.**

ექიმი (სიმულიანტს): აჰააა! აქ არის რაღაცა!..
სიმულიანტი (თავისთვის): ჰო, მანდ არის ერთი კვარტი ღვინო.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჭლექი

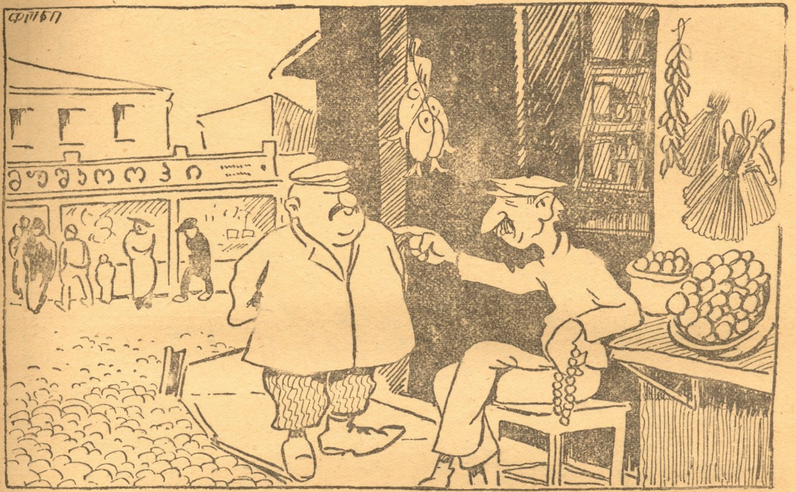

— გეურქ, რამ დაგალონა... როგორ გამხდარხარ? რა უყავი შენს ლიპს... ვა, ვა რა ფარგას დამ გავ-
ხებიხარ!

— სარქის, ვერა ხედავ: აი პირდაპირ ცხვირის წინ წამომიჰიმეს ეს ოხერი კომპერატივი... ჭლექი გამი-
ჩინა მაშ... დავდნი კ ცი, დავდნი როგორც ანჩხატის ეკლესიაში თაფლის სანთელი.

„უებარი წამალი"

კესარია ფარცუხით შემოიჭრა შინ და ფაცი-ფუცით შეუდგა თავის „სპეციალობას"—„უებარი" წამლების დამზადებას.

ოხრახუშა, ლენცოფა, კაციყურა, ოშოშა, ვარდო-კანაფა და ძირტკბილა ბალახი გადმოადუღა გვერდ-გამოტეხილ თუჯიაში და თიხის ჯამზე გადმოსწურა, გასანელებლად.

მოარბენინა სწრაფად და საგანგებოთ დამზადებული ხის მოზდილა კოლოფი, რომელსაც «აფთიაქას" ეძახდა და ამოალაგა: ქაფური, დანამასტაკი, მუდასაკი, თხის ნაღველა, ცხენის ძვალი, სადაფის ფოლაქი, ნაირ-ნაირი ბრჭყვიალა შუშები და შეუდგა „უებარი" წამლის შეზავებას. გარეთ კი კაკალის ჩრდილში მხართეძოზე წამოწოლილი ეფრემია უცდიდა ექიმ კესარიას და ელოდა, თუ როდის მიიღებდა „უებარ წამალს", რამ ‑დენიმე წუთი და კარზე მოდგა დაკაპიწებული „ექიმი".

— ისე ეს სული გაანათლოს მამა ღმერთმა, როგორც საგულდაგულო წამალი ეს იყოს! ორჯერ დალევნების მეტი არ დასჭირდება. შ‑ი ავადმყოფი კარგად შეიქნება, გ‑მოჯანსაღდება, გამომთელდება და მას შვილებსაც მოესწრები.

ეფრემია წასვლას აპირებდა, მაგრამ კესარიას შეკითხვამ შეაჩერა.

— უკაცრავ‑ვ ვარ შვილო, რა ქვია შენს ავადმყოფს?

— ეფისტ‑ე...

— რას იტკენს, შვილო?

— თავბრუ ეხვევა, გულს ეჭიდება, კისერში ჯირყვლები აქვს, ჭამის მადა დაკარგული აქვს, ოფლს ასხამს, ფერდაკარგულია და გულზე ახიხინებს.

— კარგი, კარგი, შვილო, მივხვდი, როგორ არ მივხვდი, და ეს წამალიც სწორეთ სამაგისოთ დავამზადე, დედაშვილობამ. საგანგებო წამალია. გასწი, გასწი. ჩქარა, და დაალევიე ეს წამალი ჩემს გაიხეს...

— ეფისტინე ქვია, ბატონო...

— ჰო, უკაცრავად.

— დავბერდი, გულმავიწყი შევიქენი, თორემ ეფისტინე როგორ არ ვიცი, ჩემი ნატალიეს დისწული ასე შვილო. დაალევიხე და ორი დალევების შემდეგ გაიანეს ტანში...

— ეფისტინე ქვია, ბატონო...

— ოჰ-ოჰ დასწყევლოს ღრემთმა სულ გაინე მაგონდება. ძალიან ავადმყოფი იყო და რომ მე არა, მისი მორჩენა არ შეიძლებოდა.

ქალაქის ყველა დიდი დოხტურები თავზე ეხვეოდა. გატყავდა კუდისრიკამდე მამამისი, ვალებში ჩავარდა, დააგირავა მთელი საცხოვრებელი და მაინც ვერაფერი უშველა. ძვალი და კანილა იყო ჩემამდი რომ მოაღწია, დავალევინე თუ არა ჩემი წამალი, ჩიტივით დაიწყო ფრენა ჩემმა გაიანემ. გამომთელდა გამოჯანსაღდა სამუდამოთ.

გაიანე ახლა სულ ჩემს მზეს ფიცულობს.

— ასე, შვილო ჩემო, ორჯერ დალევს თუ არა შენი ავადმყოფი ჩემს წამალს, ისე კარგათ შეიქნება, რომ ჩიტივით ფრენას დაიწყებს.

მიიღებს თუ არა ამ წამლებს შენი ეფისტინე, გაჯანსაღდება, დურბლისაგან, თავის ტკივილისაგან, თიაქრისაგან, შაკიკისაგან, საწერლისაგან, და მის ტანში არასოდეს

ფსიქიატრულ საავადმყოფოში

ავათმყოფი: ტრამ... ტრამ... ვაი... ტრამვაი... მოდის... ეხლა მოვა... არ მოვა .. კი მოვა... ცარიელია... „მესტოვ ნეტუ“ „ს ვას გავარიატ“.. „პრიამო“... სადილი ვახშმად.

ალარ გაივლის, არც ქარები, არც მუცლის ტკივილი, არც წელის, არც თვალების და არც სხვა რომელიმე სატკივარი. ორასამდე დურბლით ავადმყოფი მყავს მორჩენილი; ორმოცამდე თიაქრიანი; ორასამდე ქარებით ავადმყოფი; ასამდე მუცელაიანი, რომელ სატკივარს იტყვი, რომ ჩემი წამალი არ მიუდგეს, არ უშველოს, არ მოარჩინოს.

კესარია შეუჩერებლად ქაქანებდა და თან თვალით სინჯავდა მუშტარს, რომელსაც უბიდან ამოქონდა ცხვირსახოცში გამოხვეული ფული.

— ჩემი წამალი ერთი-ორად ღირს, მაგრამ სულის საცხონებლად ნაკლებს ვიღებ. სამადლოდ ვიქცევი. მე იმდენად ფულების ინტერესი არა მაქვს, რამდენათ ავადმყოფი მეცოდება და ვცდილობ დახმარება აღმოუჩინო.

— ეს წამლები რომ გამოელიოს, კიდო უნდა მეიკითხო, თორემ ეს ოთხი ბოთლი წამალი სრულიად ვერ გამოდენის „უქმურს“.

მეორეთ რომ მოხვალ, ისეთ წამალს გაგიმზადებ, რომ სულ გეიწმინდება შენი ეფისტინე ყოველივე სენისა და ავადმყოფობისაგან.

ამასთანავე არ დაგავიწყდეს, კაი „თავ-შემოსავლები“ უნდა წამომიღო: ფულად ორი მანეთი, შაქარი 3 გირვანქა; ორი გირვანქა უცეცხლური თაფლი; 5 მისხალი ზაფრანა; ორი ჩარექა შუმი ღვინო და... კიდევ, კიდევ... ჰო, მართლა, არ დაგავიწყდეს შვილო ეფისტინეს მითხოვე კიდევ დედაშვილობას ერთი ხუთი-ოდე გირვაქნა ბამბა, სამოსელი მაქვს წამოწყებული დამაკლდა და ეგებ წამომიღო. თქვენში, როგორც გავიგე, კაი მოსავალი ყოფილა ბამბის. ჩადებულება ექნება კიდევ ჩემს ეფისტინეს კანაფხალი და ჭარხალი, ჩემ რძალს ანჩიკიეს ენატრება ფეხმძიმეთ მყავს შვილო და ნუ დამამადლებ დაიმახსოვნე დედაშვილობას.

კესარიას კიდევ უნდოდა რალაც დაებარებია, მაგრამ ამ დროს ეფრემმა ამოიღო და ჩაუთვალა ხელში ვერცხლის ფული თოთხმეტ შაურამდე.

— შენ არ მომიკვდე,—მიაყვირა კესარიამ, შვილები არ მომიკვდეს მანათს კაპეიკიც არ დააკლდეს. საგულდაგულო წამალია შვილო, მისწრებაა, უებარია! ნაკლებათ როგორ შეიძლება!

ბევრი ემუდარა ეფრემმა თოთხმეტ შაურათ მიეცა წამალი, მაგრამ კესარიამ არ ქნა.

მეტი რა ღონე ჰქონდა, დანარჩენიც მისცა, წამლები ჯიბეებში ჩაიწყო და შინ დაბრუნდა.

ეფისტინემ წამალი დალია და... თქვენი ჭირი წაიღო.

ლამა.

ყველამ იყიდეთ და წაიკითხეთ
„ტარტაროზი“-ს შემდეგი ნომერი (№ 88)
იქნებ 50 მანეთი მოიგოთ

გულის სიდამბლე

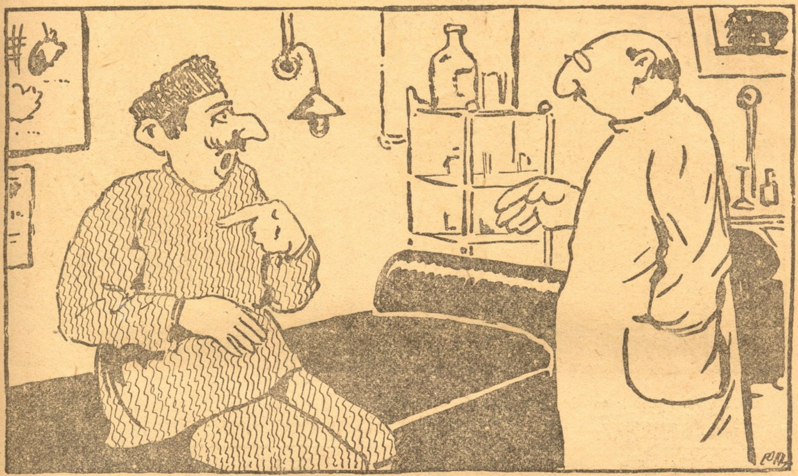

ექიმი: (პაციენტს) თქვენ თემკომის თავმჯდომარე ხომ არ ართ ამჟამად?
პაციენტი: დიახ! გახლავარ.
ექიმი: ალბად იმიტომაც გაქვთ გულის ფრიალი და სიცხე, გაივლის საბჭოთა არჩევნები, შედეგები გამოირკვევა და თქვენაც გაგივლის ეს ავადმყოფობა.

თაგვების ატმოსფერა

პირადათ მე თაგვის არასოდეს არ მშინებია, რადგანაც მახსოვდა მეტად ბრძნული ანდაზა: „კაცს რომ თაგვის შეეშინება, იგი რაღა კაციაო“, ან კიდევ: „რა კაცია ის კაცი, რომელსაც თაგვის ეშინია“, ან ასეთი: „თაგვის წილხი კი არ მეწყინება, არამედ მეტკინება“.

ამ ანდაზების საფუძვლიანად შესწავლის შემდეგ უაზრობა იქნებოდა თაგვის შიში, რადგან **კატა რომ კატაა, იგიც შეშინებული თაგვს ვერ დაიჭერს** (კურსივი ჩვენია).

მიუხედავად ამ იგავ-არაკებისა, იყო შემთხვევა ჩემს ცხოვრებაში, როცა მე თაგვის შემეშინდა... არსებითად შემეშინდა არა თაგვის, არამედ იმ დაწესებულების ადმინისტრაციის, რომლის ზედამხედველობის და მფარველობის ქვეშ იმყოფებოდა და ახლაც იმყოფება თაგვების კოლექტივი, ან არტელი, ან თუ გნებავთ, თაგვების ორგანიზაცია.

სამწუხაროდ მე არ მქონდა ბედნიერება (როგორც ამას იტყვიან ხოლმე) გამომერკვია ხსენებულ თაგვთა ორგანიზაციის რაოდენობა, ან მათი სოციალური ან ოჯახური მდგომარეობა. ამის საშუალებას არ იძლეოდა არც თითონ თაგვთა ბუნება და კულტურული დონე. მით უმეტეს შეუძლებელი გახდა ასეთი ანკეტების შევსება, რომ თაგვი, როგორც ქმნილება, უენოა, ლაპარაკი არ ეხერხება, მას შეუძლია მხოლოდ წრუწუნი.

ამ რიგად, ჩვენს წინაშეა მხოლოდ თაგვთა ბრბომასა, ან ჯგუფი, რომელიც, როცა ღამდება, შეუდგება თავის მოვალეობის ასრულებას.

კონკრეტიულად რომ ვილაპარაკოთ, საქმე შემდეგშია. გავხდი ავად და მომათავსეს ფ.—თერაპიულ ინსტიტუტში (ძველში), მამაკაცების განყოფილებაში, რადგანაც მე თითონ მამრობით სქესს ვეკუთვნი. შეუდექი მკურნალობას, ესე იგი, ექიმები შეუდგენ ჩემს მკურნალობას. ჩვეულებისამებრ, **დღისით მელვიძა, ღამით მეძინა.** (კურსივი აქაც ჩვენია). პირველ ორ ღამეს, მაგრად ვიძინე, მაგრამ ხომ იციო ავადმყოფი კაცის ამბავი: გამიტყდა ძილი და მეტის-მეტად ფხიზლად ვიძინებდი. მესამე თუ მეოთხე ღამით, დაახლოებით 12 საათზე, შემოესმა რაღაც საეჭვო ხმაური. გავიტრუნე. კიდევ განმეორდა. უკაცრავად პასუხია ვცქვიტე ყურები და აშკარად გავიგონე წრუწუნი, ამას შემდეგ კი ბევრი ფიქრი საჭირო აღარ იყო: ეს იყვენ თაგვები, რომლებიც ალბად სამკურნალოდ იყვენ შემოსული. ცოტა ხნის შემდეგ დავინახე, რომ სამი-ოთხი წარმოსადეგი თაგვი გამოძვრა კუთხიდან და ჩვენს ოთახში (ფ.—თერაპიულ ინსტიტუტის ოთახში—მესამე სართულზე) გამოისეირნა. ამასთანავე, ნუ დაგავიწყდებათ. რომ თაგვებს მეტად თავისუფლად ეჭირათ თავი. ეტყობოდა, რომ ისინი ისე დაძვრობდენ აქ თავს, როგორც შინაურები. სრულებით თავისუფლად დარბოდენ აქეთ-იქით, ხმამაღლა (რამდენაც შესაძლებელი იყო) საუბრობდენ (იგულისხმება

შედარება

მოქალაქე: (ყასაბს)· აი აქედან ჩამოსჭერი ბარკალს...
ყასაბი: შე დალოცვილო, ისე ლაპარაკობ თითქოს ხირურგი დოხტური ვიყო.

წრუწუნობდენ), არხეინად მიირთმევდენ ნაყარ-ნუყარს და ერთი მეორეს მუჯლუგუნსაც უთავაზებდენ ხოლმე.

მე პირადათ თაგვის არასოდეს მშინებია და არც ამ სურათის ცქერით შემკრთალა ჩემი ავადმყოფი, მაგრამ მაინც მამაცი გული, მაგრამ საერთოდ არ მომეწონა ეს სანახაობა: — სად საავადმყოფო, სად თაგვები! ეს რომ რომელიმე ტრესტი და კოოპერატივი ყოფილიყო, კიდევ ჰო, მაგრამ საავადმყოფოსთვის თაგვები პირდაპირ შეუსაბამობა იყო. ამ ფიქრებში რომ ვარ გართული, ჰოი, თავხედობავ! ერთმა ახოვანმა თაგვმა ისკუპა და პირდაპირ ლოგინზე შემოხტა... მას მოყვა მეორეც...

მე უკვე მოგახსენეთ, რომ თაგვს მაინცა და მაინც არ შეუშინდები, და თუ საჭირო დარჩა, ხელჩართულ ბრძოლაშიც გავალ მათთან, მაგრამ იმ მომენტში, რომელზედაც მე მოგახსენებთ, უაზრობა იყო ყოველგვარ წინააღმდეგობაზე ფიქრი: მე ვიყავ ავადმყოფი და სრულებით შეუიარაღებელი კაცი, ისინი კი... ხომ მოგეხსენებათ თაგვის კბილების ამბავი... ერთი სიტყვით, იძულებული გავხდი სტრატეგიული მოსაზრებით უკან დამეხია და საბანი წამეფარებინა თავზე.

ასეც მოვიქეცი.

ვგონებ თაგვები მიხვდენ ჩემს მდგომარეობას და აღარ იკადრეს უიარაღო ადამიანზე ხელდახელ მისვლა. ამიტომ ისინი დაკმაყოფილდენ მხოლოდ იმით, რომ ერთი ნახევარი საათი ირბინეს ჩემს სარეცელზე და შემდეგ მომხსნეს ოკუპაცია.

ამასობაში ოთახში საკმაოდ მომრავლდა თაგვების რიცხვი. მათ გამართეს ნამდვილი „ვალპრუგიის ღამე", რომელიც დილამდე გაგრძელდა. საერთოდ დიდებული გამოგონებაა ეს დილა, მზე, სინათლე და სხვა ასეთები, თორემ ის ღამე რომ არ გათენებულიყო, შეიძლება ამ სტრიქონებს არც კი ღირსებოდათ ამ ჟურნალის ხილვაც. ამით მე მინდა ვსთქვა, რომ თაგვები გადამწყვეტ იერიშზე გადმოვიდოდენ და შემცუცქნიდენ კიდეც.

დილით, როცა თაგვები მიიმალენ, მე ამხანაგ ავადმყოფებს გაუზიარე ღამის კოშმარი. მათ გაიცინ[ე]ს მხოლოდ. თურმე მათთვის ეს ძველი ჭირია, რომელსაც ისინი საკმაოდ შეეჩვიენ.

მე კი?.. როგორ მოვიქეცი შემდეგ? მოვიქეცი ისე, როგორც უნდა მოვქცეულიყავი: თაგვების მხრივ ეს იყო ხულიგნობა და მეც რადგანაც იქ მილიციელი არ იყო, ადმინისტრაციის წარმომადგენელს გადავეცი ხულიგან თაგვების საქმე. ადმინისტრაციამ უარყო შეიარაღებული ინტერვენცია და... ხომ იცით ახლანდელი ბიუროკრატიზმი—სადღაც გადაგზავნა განცხადება ზომების მისაღებათ.

პირადათ მე, ვიმეორებ, თაგვების სრულებით არ მეშინია, მაგრამ ის საავადმყოფო მაინც დავტოვე... ვეღარ გაუძელ თაგვების ატმოსფერაში ცხოვრებას, მით უმეტეს ისეთ ხულიგან თაგვების, რომლებიც ყოველ წუთს მზად არიან უიარაღო, ავადმყოფ ადამიანს თავს დაესხან და სიკვდილით მუქარის ქვეშ გაგათენებინონ ღამე.

ტერსიტი.

პენსიონერი

კოწია ჭიპაძე ძველი ნამსახური კაცი იყო, 10 წელიწადს იყ[ო] „სტონაჩალნიკად" „ვოინსკი პრისუსტვიეში; საკანცელარიო სტაჟი და ღირსება დიდი ქონდა, სულ რაღაც 7 წელიწადი აკლდა სრული პენსიის დამსხაურებას;

— რა უთხრა მე ამ ახალი დროების მომგონს, ძველი რეჟიმი რომ ყოფილიყო, მე ეხლა თვეში 55 მან. და 37 კაპ. მექნებოდა თვიური პენსია, შესჩივლებდა ხოლმე ხშირათ ცოლს უკმაყოფილო კოწია.

— ვერა ხარ, ვერა, ჩემო კარგო, მოხერხებული, უპასუხებდა საყვედურის კილოთი ცოლი, თორემ ეხლაც შეგიძლია პენსიის მიღება, 21 წლის ნამსახური კაცი ხარ; ვერ უყურებ აგერ დათიკო ბზიკაძეს სრული პენსია დაუნიშნა „სტრახ-კასამ"; რა უჭირდა იმას, შენი ჭირიმე, საპენსიო, მე შენ გეტყვი მოხუცებულია, ხელი აკლია თუ ფეხი?

ეროვნული ბიბლიოთეკა

— არა, ბოშო, მაგას „ხრანიჩესკი“ თიაქარი ქონდა.

— არაფერიც არ ჭირდა, მაგრამ მოხერხებული კაცია!

— არა, მე ქალო, მე არ ვიცი? ჩვენთან როცა მსახურობდა მისი მუცლის გვრემა ყველას გვესმოდა.

— არა, არა, გააწყვეტინა სიტყვა კოწიას გაანჩხლებულმა ცოლმა, ყველაფერს მოხერხება უნდა; შენზე უფრო გლახები ახერხებენ აესთ საქმეებს და შენ რა ღმერთი გაგიწყრა არ ვიცი; აგერ ვანო ბენდუქიძის ცოლი, ოლღა, შარშან „კაზიონი სჩოტზე“ გააგზავნეს აბასთუმნის „დაჩაზე“, ქლექი ჭირსო, რა უგავს ჭლექიანს?

ჩავარდა კოწია საგონებელში; დღე და ღამ სულ იმაზე ფიქრობდა, როგორმე პენსია მოეხერხებია;

— ავად მაინც გავხდებოდე, ეს ოხერი, ფიქრობდა თავის გულში კოწია, იქნებ კომისიაში გავტარდე და რამე მოვახერხო!

აუსრულდა კოწიას ნატვრა: ერთხელ აბანოდან რომ დაბრუნდა, გზაში გაცივდა და სურდო დაემართა; მთელი ღამე არ უძინია.

— ეხლა მეშველა! ეუბნებოდა იმედიახათ კოწია ცოლს, ხვალ შენ ტალონი აიღე და ექიმი დროზე მოიყვანე, უსათუოდ მოხერხდება რამე.

მეორე დღეს ექიმი მართლა ადრე მოუყვანა ცოლმა; ექიმმა გაუსინჯა მაჯა ავადმყოფს; რომელმაც კვნესას და ხვნეშას თანდათან უმატა.

— რამდენი დღეა, რაც ავადა ხართ?—შეეკითხა ექიმი ავადმყოფს.

— მე-ექ-ვ-სე დღე-ა, ძლივს წაილუღლუღა მომაკვდავის ხმით კოწიამ.

— კაცო, ქართველები რატომ ხართ აგრე დაუდევარი, რატომ აქამდეხანს არ შემატყობინეთ? აბა, გამოყავით ენა! კოწიამ ძლივსძლ ვობით ამოყო ექიმს ჭარხალივით წითელი ენა; ექიმმა საეჭვოდ გადა ქნია თავი; კოწია კი მას თვალს არ აშორებდა; ექიმმა ჩაუდო ტერმომეტრი, დაადვა ყური აქეთ, იქით, წინ, უკან, გადააბრუნა, გადმოაბრუნა; კოწია კი ამ დროს საცოდავათ კვნესოდა, სულ ვაი დედას იძახოდა: სადაც ექიმი ხელს შეახებდა, ყველგან „მტკივაო“ იძახოდა.

— ნუ გეშინია, გენაცვალე, ახუგეშებდა ცოლი, როგორმე გაუძელი, ექიმს აცალე გასინჯვა.

ექიმმა გაათავა „ავადმყოფის“ გასინჯვა, დახედა ტერმომეტრს ძლივს იყო 36.5 გრადუსი.

— ჭამის მადა თუ გაქვთ, ან ღამე როგორ გძინავთ?

კოწიამ დააპირა პასუხის გაცემა, რაღაც გაუგებრად წამოილაპარაკა ძალზე დასუსტებულის ხმით, მაგრამ ცოლი მიეშველა:

— არა, ბატონო, წუხელი სულ შფოთავდა, ერთი წვეთი არ უძინია, ჭამის მადა ხომ სულ დაეკარგა, გუშინ ორი კოვზი კისელი ძლივს გადავაყლაპიე, ეს იყო და ეს, დღეს კი წყალიც არ მოუთხოვია, მუცელი სიმძიმილავით სულ უჭოჭავლობს.

— ფილტვებში არაფერი აქვს, მაჯა ნორმალური, სიცხეც არა აქვს, მე მგონი საშიში არაფერი აქვს, მალე გაუვლის; ჩემი მოსვლა არც იყო საჭირო, ამბულატორიაშიაც შეეძლო მას წასვლა!—ცოტა საყვედურის კილოთი ჩაილაპარაკა ექიმმ —ავათმყოფობის ნიშნებიც არა აქვს.

— რა ნიშნები გხებავთ,—გააწყვეტინა სიტყვა მოთმინებიდან გამოსულმა კოწიას ცოლმა,—კაცო ძილი აღარ აქვს და მოსვენება, დღე და ღამე სულ კვნესის, ჭამის მადა სულ დაკარგული აქვს, სხვა რაღა ნიშნებია საჭირო არ ვიცი.

— აი მაგალითად ტიმპერატურა არა აქვ აწეული, თან კიდევ ერთხელ გადახედა ექიმმა ტერმომეტრს.

— ტემპერატურა, დაგიჯინიათ თქვე მამაცხონებულებო, გააწყვეტინა სიტყვა ექიმს გაკაპასებულმა ცოლმა, მე ვიცი ეხლანდელი „ფარშივი“ ტერმომეტრების ამბავი: 10 წუთს კი არა 1 საათს რომ გაუჩეროთ ავადმყოფს, მაშინაც ვერ აჩვენებს სიცხეს სწორეთ.

— რა ვქნა, ქ-ნო, ჩემს განკარგულებაში სხვა საშუალებანი არ არსებობს ავადმყოფობის აღმოსაჩენათ, შეიძლება ამას ნერვიული მოვლენები ქონდეს, კოწიას ცოტა იმედი ჩაუნერგა გულში ექიმის უკახასკხელმა სიტყვებმა.

— სწორედ ეგ არის, დაემოწმა ცოლი „ნევრები“, ამას კარგი ხანია რაც აშლილი აქვს, ხშირათ ხელსა და ფეხს სულ წაართმევს ხოლმე; გაწერეთ თქვენი ჭირიმეთ საავადმყოფოში, იქნებ იქ რამე უექიმონ ემუდარებოდა კოწიას ცოლი.

— მიშველეთ როგორმე თუ მოვრჩები საავადმყოფოში თორემ სახლში წოლით კიდევ უფრო ამეშლება ნერვები, დაუწყო ხვეწნა კოწიამაც.

— შეუძლებელია თქვენისთანა ავადმყოფის საავადმყოფოში გაგზავნა და კიდევ ერთხელ გადაავლო თვალი „ავადმყოფს“.

— თქვენი ჭირიმეთ მიშველეთ, გაწერეთ საავადმყოფოში, მაგას რომ რამე გაუჭირდეს თავი უნდა მოვიკლა, ხუთი სული მაგის კისერზე ვართ ჩამოკიდებული, და თან კოწიას ცოლს ცრემლებმა დაუწყეს ღაპა-ღუპით დენა.

ექიმმა გულკეთილაძემ ვეღარ გაუძლო „საცოცდავი“ ქალის ცრემლებს და თანაც გაიფიქრა, იქნებ მართლა რამე ნერვიული მოვლენები აქვს და ჩვენი კოწია ჭიპაძე მართლაც გასწერა რესპუბლიკის მთავარ საავადმყოფოში.

ცოლ-ქმარის სიხარულს საზღვარი არ ქონდა; კოწია სასიამოვნო ოცნებამ გაიტაცა: პენსია, კიდევ სხვა რამე გამორჩენა, არც „საკრაშენიეს“ შიში, არც გამგის წყრომა-რისხვა, იცხოვრე და იყავი არხეინათ, ფიქრობდა ის.

იმ დღეს კოწია მაგრათ გამოძღა; მეორე დღეს კი ცოლმა საჭმელი აღარ მისცა.

— შე ოხერო ნუ ჭამ, მჭამელი ხომ არ გყავს მაგ მუცელში, ორ დღეს მოითმინე, იქნებ ცოტა დასუსტდე, თორემ საავადმყოფოში მართლა არ მიგიღებენ; კოწიასაც ჭკუაში მოუვიდა ცოლის რჩევა და ორი დღის განმავლობაში მას წყლის მეტი არაფერი არ მიუკარებია.

კოწია რესპუბლიკის მთავარ საავადმყოფოში საერთო განყოფილებაში მოათავსეს გაუსინჯავათ უბნის ექიმის „ტალონის“ თანახმად; პირველ დღიდანვე არ ღებულობდა საავადმყოფოში საჭმელს, —არ მინდა, ავადა ვარო.

მე-7-დე დღეს ჩამოუარა ავადმყოფებს ექიმმა, ყველას გადახედ-გადმოხედა და ასლად მოსული „ავადმყოფი“ კოწია ვერც კი შეხიშნა; კოწიას ეს არც წყენია; გავიდა დღეები, კოწია უჭმელობით მართლა დასუსტდა, ტემპერატურამაც, როგორც იქნა 38 გრად. აუწია; სულ ბოლოს დაიწყო ცოტა კისელისა და რძის მიღება. ორი კვირის შემდეგ ძალზე დასუსტებული კოწია დანიშნეს „სტრახკასის“ ექიმების კომისიაში, რომელმაც დაადგინა: „გადაირიცხოს სიკვდილამდე დამზღვევ სალაროს პენსიაზე სოციალურ ავადმყოფობის („ნერვასტენია“) ნიადაგზე შრომის უნარ დაკარგული შინ. საქ. კომისარიატის საქმის მწარმოებელი დაზღვეული კოწია ჭიპაძე“.კოწიას მისცეს ეს დადგენილება და სხვა საჭირო საბუთბიც და გამოსწერეს საავადმყოფოდან. კოწია შინ, რომ მოვიდა დაიწყო „დიეტით“ კვება: დღეში 5 გირვანქა პური არ ყოფნიდა, ერთი კვირის შემდეგ ბულასავით გახდა. შემდეგ წარადგინა ყველა საბუთები სადაც ჯერ არს და ჩვენ კოწია ჭიპაძეს დაუნიშნეს თვიური პენსია მისი ჯამაგირის მიხედვით 65 მან. და 75 კაპ. და ამგვარად ოცნება სინამდვილეთ გადაექცა. პირველი პენსია რომ აიღო, წავიდა თავის სოფელ როდინოულში, ფულად აქცია თავის მამაპაპისეული სახლკარი, და მიყო ხელი კომერციას, რომლის ნიჭი თავიდანვე ემჩნეოდა. ეხლაც არხეინათ ცხოვრობს ჩვენი პენსიონერი. გრი.

სანიტარი ექიმი

მეტის-მეტი მგრძნობიარე ცხვირი მაქვს. თითქმის ოთხი წელი ვგრძნობდი ჩემი ოთახის გადასწვრივ ეზოდან შემაძრწუნებელ სუნს. ამის შესახებ რამდენიმეჯერ განუცხადე კიდეც ჩვენს სახლის პატრონს, მაგრამ მან ასე მომიგო: ნეტაი ისეთი სუნი დატრიალდეს, რომ სუყველა ერთ დღეს ამოიხრჩოთო.

ამის შესახებ შევიტანე განცხადება კომისარიატში. მაგრამ ოთხ დღეს ჩამი-ჩუმი არ ისმოდა. მეხუთე დღეს გავიარე იმ ოთახის წინ, რომელიც წინად ფეხსალაგი იყო და ჩვენმა სახლის პატრონმა ოთახად გადააკეთა. კარების გამოაღა და სიბინძურით სავსე ტაშტის გადმოღვრა ერთი იყო: სიბინძურე ნახევარი ჩემს ტანისამოსზე შეიძლენთა, ნახევარი ეზოში გადაიღვარა. რადგანაც მტკიცე საბუთი ზედ ტანზე მეცხო, გავქანდი კომისარიატში, კაი განცხადებაც დავწერე და შეუტანე კომისარს; კომისარმა გაბრაზებით რაღაც წააწერა წითელი მელნით და საჩქაროდ გადასცა მორიგეს. დამშვიდებული წამოველ: ვთქვი, ეხლა კი ეტირება დედა მეთქი, მაგრამ თქვენც არ მომიკვდეთ, სამი დღე და ღამე ველოდი სანიტარულ ექიმს. სამსახურში მოვცდი, დრო დავხარჯე და მაინც არაფერი გამოვიდა.

მეორე დღეს გამოვედი სამსახურში წასასვლელად და გასვლისთანავე ეზოში ვიპოვე ერთი მშვენიერი ბანბანერკის კარტონის ყუთი, შეხვეული და შეკრული იმხაირად, თითქო შიგ ბრილიანტები ეწყობაო. გამეხარდა. აქეთ-იქით მივიხედე, ხომ არავინ მიყურებს მეთქი და, როცა ვნახე არავინ იყო, დავტაცე ხელი, ამოვიფარე კალთის ქვეშ და გავძუძგე შინ. გული ძლივს მოვითქვი სახლში. შეეშინდათ კიდეც შინაურებს, რა ამბავიაო, მაგრამ მე სიხარულით გამოვიღე კალთიდან ყუთი და მოწიწებით გავხსენი ყუთი, რომელშიაც აღმოჩნდა მშვენივრად ჩაწყობილი ვირთხები.

ფეშანგი ფაშვბერტყაძე.

სამკურნალო „მეორე ინტერნაციონალი"

არ მოკვდე, შენი ჭირიმე,
არ დაგვაგლოვო ჩვენაო,—
თორემ, იცოდე ჭირათა
ჩვენ შეგვეცვლება ლხენაო.

თავს დაგტრიალებთ წამლებით,
გვწადს შენი გადარჩენაო.
შენა ხარ ჩვენი მარჯვენი,—
და შენი ჩვენ მარჯვენაო.

ამიერკავკასიის 1-ლი სტამბა კამოს ქუჩა ქ. 68